

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „1 Decembrie 1918”
1.2. Facultatea	de TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.3. Departamentul	ARTĂ RELIGIOASĂ
1.4. Domeniul de studii	ARTE VIZUALE
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii/Calificarea/Grupă de bază ESCO	ARTA SACRĂ/ artist plastic (COR 265102); grafician (265104); pictor (265106)/ ISCO-08 (ESCO): visual artist (2651); artistic painter (2651.1), drawing artist (2651.6).

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Erminia picturii bizantine			2.2. Cod disciplină		ARS 302		
2.3. Titularul activității de curs			Simona-Teodora Roșca-Neacșu						
2.4. Titularul activității de seminar			Simona-Teodora Roșca-Neacșu						
2.5. Anul de studiu		III	2.6. Semestrul	VI	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)		E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O FD

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					12
• Tutoriat					2
• Examinări					2
• Alte activități (exersări practice)					28
Total ore activități individuale					72

3.7 Total ore studiu individual	72
3.8 Total ore din planul de învățământ	28
3.9 Total ore pe semestru	100
3.10 Numărul de credite	4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Tablă interactivă, tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart/ *platformă online (Teams)</i>
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	<i>Tablă interactivă, tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart/*platformă online (Teams)</i>

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Prezentarea cadrului istoric al dezvoltării artei sacre, în speță a picturii bizantine C1.1. Formularea conceptului de erminie, canon și program iconografic C2. Evidențierea momentelor și personalităților proeminente ale iconografiei de sorginte bizantină C2.1. Interpretarea tendințelor de codificare iconografică C3. Expunerea contextului apariției și dezvoltării iconografice în Biserică C3.1. Utilizarea avansată a strategiilor de contextualizare teologică și culturală a programelor iconografice C3.2. Precizarea și utilizarea adecvată în comunicarea profesională a terminologiei specifice teologiei iconologice C4. Prezentarea unei istorii mediatice a Revelației și a diverselor stadii ale imaginii în Biserică C5. Precizarea detaliată și analiza sistematică a evenimentelor iconologice definitorii pentru Biserica: iconomahia, Duminica Ortodoxiei C5.1. Descrierea integrală și în detaliu a terminologiei iconologice C5.2. Identificarea și descrierea amănunțită a programelor iconografice, în descendența bizantină dar și în contextul modernității
Competențe transversale	- CT1. Aplicarea strategiilor iconologice în formularea unui program iconologic adecvat unui spațiu iconic

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	La finalul cursului studenții vor cunoaște evoluția tematică a programelor iconografice în spațiul ortodoxiei bizantine și românești
7.2 Obiectivele specifice	- Cunoștințele dobândite vor permite înțelegerea altor cursuri, din domeniile incluse în studiul artei sacre. - Tematica permite cunoașterea elementelor iconologice fundamentale, integrarea lor în spațiul liturgic; înțelegerea cadrului care a generat o teologie în imagini; identificarea unor personalități iconografice și a unor momente privilegiate cu statut de model în spațiul bizantin și în cel românesc; identificarea unor posibile modele iconologice contemporane; deschiderea spre dialog cu diversele spații iconologice ortodoxe. Obiectivele formativ-educative ale prezentului curs urmăresc realizarea unei conștiințe iconologice întemeiată în Tradiția vie a Bisericii, deschisă neconținut spre noutatea Duhului Sfânt

8. Conținuturi

8.1. CURS	Metode de predare	Observații
1. Raportul între arhitectură și programul iconografic - morfologii arhitecturale, selecții și desfășurări iconografice	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
2. Teologia iconostasului în raport cu programul iconografic - dezvoltarea iconostasului și teologia liturgico-catehetică, mistagogi e și teoestetică	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
3. Iconografia cupolei: Pantocrator, Marea instrare, pandantivi	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
4. Raportul tipologic între Vechiul și Noul Testament în cadrul programului iconografic	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
5. Candelabrul pascal și teologia luminii - dozarea luminii în edificiu, teologia mistică și iconografie	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
6. Iconografia sărbătorilor (I) - anul liturgic ca și creație a Bisericii dpdv iconografic	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
7. Iconografia sărbătorilor (II) - filosofia sărbătorii și iconografia	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
8. Iconografie și hagiografie (I) - reprezentările sfinților și principiile selecției hagiografice	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică

9. Iconografie și hagiografie (II) - raportul între local și universal în hagiografia iconologică	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
10-11. Iconografie interioară și exterioară - chivoatele iconice ale lui Petru Rareș	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
12-13. Sursele teologice ale programelor iconografice. Teoestetica spațiului liturgic	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
14. Iconografia proscomidiarului și altarului -raportul între Liturghie, erminie și spațiu liturgic	Prelegerea, conversația, prezentarea pe tabla interactivă/ videoproiector/ platformă online (Teams) Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
8.2. SEMINAR		
1. Raportul între teologie și estetica spațiului liturgic;	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
2. Programul iconografic ca icoană dinamică a Împărăției lui Dumnezeu	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
3. Alegerea sfinților protectori sau a hramului și dezvoltarea proiectului iconografic	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
4. Conceptul arhitectural și morfologiile spațiului iconic	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
5. Tipologiile iconostasului în decursul timpului	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
6. Unitatea teologică și stilistică a spațiului iconic	Analize lucrări de seminar	1 oră fizică
7. Programul iconografic și proiectul de comunitate	Dezbateri argumentativă	1 oră fizică
8. Iconografie și Liturghie	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizice
9. Iconografie și proiecte catehetice;	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizice
10. Programul iconografic în actualitate (I)	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
11. Programul iconografic în actualitate (II)	Dezbateri argumentativă	1 oră fizică
12. Invazia mediatică și răspunsul iconografic (I)	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
13. Invazia mediatică și răspunsul iconografic (II)	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică

14. Raportul între simbol, tipologie, alegorie și citatul cultural în cadrul unui program iconografic	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
8.3. Bibliografie:		
1. BRAWN, Peter, <i>Cultul Sfinților: apariția și rolul lor în creștinismul latin</i>, Editura Amarcord, Timișoara, 1998. 2. CONSTAS, Maxim, <i>Arta de a vedea. Paradox și percepție în iconografia ortodoxă</i>, Editura Doxologia, Iași, 2017. 3. DANIELOU, Jean, <i>Simbolurile creștine primare</i>, Editura Amarcord, Timișoara, 1998. 4. DAMASCHIN, Sfântul Ioan, <i>Cele trei tratate contra iconoclaștilor</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998. 5. DIONISIE, din Furna, <i>Erminia picturii bizantine</i>, Editura Sophia, București, 2000. 6. DUMITRESCU, Sorin, <i>Noi și icoana</i>, Editura Anastasia, București, 2010. 7. EVDOKIMOV, Paul, <i>Arta icoanei. O teologie a frumuseții</i>, Editura Meridiane, 1993. 8. FLORENSKY, Pavel, <i>Iconostasul</i>, Editura Anastasia, București, 2009. 9. GRABAR, Andre, <i>Iconoclasmul bizantin. Dosar arheologic.</i>, Editura Meridiane, București, 1991. 10. ICA JR, Ioan, Teodor Studitul. <i>În apărarea sfintelor icoane. Dosarul unei rezistențe teologice</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2017. 11. MARROU, Henri-Irénée, <i>Biserica în antichitatea târzie 303-604</i>, Editura Universitas, București, 1999. 12. OZOLIN, Nikolai, <i>Chipul lui Dumnezeu, chipul omului</i>, Editura Anastasia, București, 1998. 13. PĂCURARIU, Mircea, EDROIU, Nicolae (coord.), Patriarhia Română/ Academia Română, <i>Monahismul ortodox românesc. Istorie, contribuții și repertorizare, vol. 2</i>, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2016. 14. ROȘCA, Simona Teodora, <i>Icoana pe sticlă din Transilvania. Sec. XVIII-XX</i>, Editura Tradiții clujene, Cluj-Napoca, 2010. 15. TRISTAN, Frederik, <i>Primele imagini creștine: de la simbol la icoană. Sec. II-VI</i>, Editura Meridiane, 2002. 16. USPENSKY, Leonid; LOSSKY, Vladimir, <i>Călăuziri în lumea icoanei.</i>, Editura Sophia, București, 2011. 17. USPENSKY, Leonid, <i>Teologia icoanei</i>, Editura Patmos și Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2012. SCHOENBORN, Christoph, <i>Icoana lui Hristos</i>, Editura Anastasia, București, 1996.		

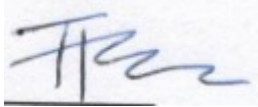
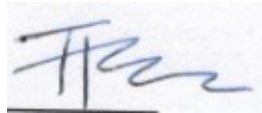
9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul este o radiografie analitică a dezvoltării iconologice a tradiției creștine în toată amploarea și diversitatea sa polifonică.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Evaluare orală pe baza unui subiect extras de student</i>	30%
		-	-

10.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	<i>Exersări practice</i>	20%
	- Activitate la seminar	<i>Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice</i>	30%
		<i>Implicare în dezbateri</i>	20%
10.6 Standard minim de performanță: Pentru nota 5 (cinci): studentul cunoaște elementele iconologice esențiale și pe cele ale unui program iconografice minimal.			

Data completării 20.09.2024	Semnătura titularului de curs 	Semnătura titularului de seminar 
Data avizării în departament 23.09.2024	Semnătura director de departament 	